

KLUSÅBERGET

Av Eric Stenberg, Harads

Sommaren 2009 utförde Norrbottens museum grävningar på Klusåberget. Vid branden 2006 förstördes stora arealer av skog och virke. Men även det som låg under marken, fick känning av elden. 1991 inventerades området, och då fann man stenåldersplatser, som nu efter branden framkom tydligare, och ytterligare en ny boplats hittades.



Vy över brandområdet sommaren 2007

Ansvarig arkeolog beräknar att boplatserna kan vara 7000 år gamla, och som på den tiden var husen knutna. Det finns inte rester av hus eller grunder. Det som har hittats är benrester och stenredskap. Arkeologerna kallar utgrävningar ”boplats utan synlig anläggning”. Utgrävningarna är av mindre art, men förhoppningen är, att få loss pengar för ytterligare grävningar 2010.

Markvegetationen har börjat återvända på det brända och sotiga Klusåberget, men än ser man brända tallar, kolnade stubbar och ett stenlandskap över stora delar av brandområdet. Gräset syns här och där, och det ger förhoppningar om ett nytt liv.

Men livet måste hjälpas på traven, plantering måste till. Tusentals och åter tusentals plantor måste handsättas bland stubbar och stenar. Man planterar en ny skog för kommande generationer. Marken är mycket stenig, så markberedning med maskiner är inte möjlig. Därför måste plantering ske med mänsklig arbetskraft. Branden blev en hård prövning för skogsägarna. Ett livsverk, som har gått i arv i generationer förvandlades till en askåker och ett stubb-



Samling inför dagens plantering. Längst fram Marie Nilsson. I bakgrunden Bo Nilsson, Jens Enberg och Jens Långström. Foto Tilda Henriksson

landskap. Det tar flera generationer att få avverkningsbar skog tillbaka. Men starten för ett nytt liv har börjat, plantering av ny skog pågår, och mellan stenar och stubbar spirar ny grön mark.

Klusåberget blev under 1960-talet ett försvarsberg. Försvaret ville ha ytterligare befästningar mellan fortet Bomyrberget i Vuollerim och fästningen i Boden. Klusåberget låg strategiskt bra till och försvaret byggde en försvarsskans i berget.

Bestyckningen blev tre 15,2 cm kanoner. Två av dem kom från pansarskeppet Drottning Victoria, och den tredje kanonen från pansarskeppet Sverige. Victoria sjösattes 1917 och uttrangerades 1957. Pansarskeppet Sverige sjösattes 1915 och skrotades 1953.

Batterierna i Vuollerim och Klusån bildades tillsammans en lokalförsvarsbataljon. När dessa anläggningar var färdiga, var också det fasta försvaret i Luleälvslinjen färdigbyggt.



Kanon 15,2 cm. Bilden från Victoriafortet i Vuollerim. Tre likadana kanoner installerades i Klusåbergsfortet.